

Februari 2021

INHOUD

Vooraf	3
1. Bijeenkomsten	4
1.1. De inhoud	4
1.2. Bijeenkomst Arnhem	5
1.3. Bijeenkomst Hilversum	7
1.4. Bijeenkomst Zwolle	9
1.5. (Online) bijeenkomst Tilburg	11
1.6. De belangrijkste lessen	13
1.7. Input gemeenten uit groepen	14
1.8. Resultaten	15
2. Leerpakket – werkwijzer	16
2.1 Plan van aanpak	16
2.2 De werkwijzer	17
3. Inzet expertise bij gemeenten – adviesgesprekken	18
3.1. Werving	18
3.2. Lijst adviesgesprekken	18
3.3. Resultaten	18

VOORAF

Ondernemers met schulden helpen is een wettelijke taak voor gemeenten. Toch hebben niet alle gemeenten daarvoor dienstverlening ingericht. Omdat ze schuldhulp voor ondernemers te complex vinden of er te weinig zicht op hebben. Of omdat ze ten onrechte denken dat met de Bbz-regeling de schuldhulpverlening voor deze groep is geregeld.

Om gemeenten hierbij te helpen hebben wij als PPO Nederland samen met Schouders Eronder, in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, een stimuleringsprogramma voor gemeenten opgezet. Het stimuleringsprogramma bestond uit het organiseren van bijeenkomsten, het maken van een werkwijzer en het voeren van adviesgesprekken met afzonderlijke gemeenten.

Eind 2019 zijn we gestart met het stimuleringsprogramma. Toen was schuldhulpverlening voor ondernemers al volop in de aandacht. Via berichtgeving in de landelijke media over gesloten loketten bij gemeenten en kamervragen over schuldhulp voor ondernemers. Tijdens de uitvoering van het programma, in maart 2020, kregen we te maken met de coronacrisis. Hierdoor is het te verwachten dat de komende tijd veel meer ondernemers te maken krijgen met schulden. Vooral wanneer de steunmaatregelen vanuit de overheid gaan stoppen. Dat maakt het voor gemeenten nog urgenter om de schuldhulpverlening op orde te krijgen.

Met dit stimuleringsprogramma hebben we gemeenten geholpen bij en handvatten gegeven voor het organiseren en verbeteren van schuldhulpverlening voor ondernemers. In deze eindrapportage berichten we hierover.

1. BIJEENKOMSTEN

Om veel gemeenten te bereiken, een impuls te geven aan hun veranderkracht en hun vermogen tot samenwerking met andere partijen om schuldhulpverlening voor ondernemers daadwerkelijk te organiseren, hebben we in 2020 vier bijeenkomsten georganiseerd: werksessies 'Van denken naar doen'.

De bijeenkomsten vonden plaats in Arnhem, Hilversum en Zwolle. De vierde bijeenkomst zou eind maart in Tilburg plaatsvinden, maar vanwege de coronamaatregelen is deze bijeenkomst geannuleerd. De bijeenkomst is begin november alsnog online georganiseerd.

1.1. DE INHOUD

In elke bijeenkomst kwamen de volgende onderdelen aan bod:

- Waarom zou je als gemeente schuldhulp aan ondernemers moeten bieden? De nut en noodzaak, het politieke en maatschappelijke belang werden benadrukt door een wethouder of afdelingshoofd.
- Wat doen schulden met je? Waar zoek je hulp? Hoe kom je er weer bovenop? Een ervaringsdeskundige deelde zijn of haar verhaal.
- Hoe organiseer je schuldhulpverlening? Voorbeelden van gemeenten in het land werden gedeeld.
- Hoe werkt schuldhulp voor ondernemers? Experts vertelden aan de hand van een praktijkcasus over welke stappen je doorloopt als schuldhulpverlener wanneer een ondernemer met schulden zich meldt.
- Aan de slag: gemeenten gingen in groepen in gesprek over een eerste aanzet tot beleid aan de hand van enkele uitgangspunten en wisselden ervaringen uit.
- Vervolg mogelijkheden: Schouders Eronder en PPO informeerden over de ondersteuning (leernetwerken en adviesgesprekken) die gemeenten kunnen krijgen bij het organiseren van schuldhulp voor ondernemers.

De aanwezige gemeenten ontvingen voorafgaand aan de bijeenkomst een factsheet van hun eigen gemeente(n) met enkele cijfers over de economische structuur en conjunctuur, bijvoorbeeld over het aantal ondernemers met een grote schuld, om hen een beeld te geven van hoe de situatie in hun gemeente is. Deze info is afkomstig van www.waarstaatjegemeente.nl.

Na afloop van de bijeenkomst ontvingen de gemeenten per mail de presentatie, enige uitgangspunten voor beleid, een voorbeeld van kostenbesparing voor de gemeente en informatie over de vervolgmogelijkheden bij PPO en Schouders Eronder.

1.2. BIJEENKOMST ARNHEM – 10 februari 2020

Dagvoorzitter

Roelof Lousma, programmamaker, presentator (o.a. dagelijkse nieuwsprogramma Omroep Fryslân) én ondernemer

Waarom zou je als gemeente schuldhulp aan ondernemers moeten bieden?

Martien Louwers, wethouder gemeente Arnhem, vertelde onder andere dat de schuldhulpverlening voor ondernemers beter kon in hun gemeente en dat ze een pilot gaan starten hiervoor. Lees meer hierover [in dit artikel](#) van Omroep Gelderland van 19 februari 2020. Begin 2021 startte Arnhem [een campagne](#), onder andere gericht op ondernemers in geldproblemen.

Ervaringsdeskundige – wat doen schulden met je?

Waarom Marc Mulder zijn verhaal deelde? “Ik wil voorkomen dat mensen meemaken wat ik heb meegemaakt.” Marc had meerdere spelletjeszaken samen met twee partners. Er ontstond ruzie en er bleek gesjoemeld met de administratie en aangiftes. Marc bleef over met één winkel in Arnhem en de nodige schulden. “Ik ging crediteuren langs en maakte afspraken om mijn schulden af te lossen. Ik bedacht zelf oplossingen, als ondernemer moet je het zelf oplossen, zo zat ik er in. Ik dacht niet na over hulp van buitenaf en wist ook niet welke hulp er was.” Marc deelde zijn volledige verhaal ook op [Komuitjeschuld.nl](#).

Voorbeeld gemeente – hoe organiseer je schuldhulp voor ondernemers?

Gemmy Hermesen, bestuursadviseur Armoede en Schulden, vertelde over de pilot die Arnhem gaat starten. “We hebben heel veel gesprekken gevoerd in de omgeving met allerlei partijen. Ondernemers die het hebben meegemaakt, wijkteams, andere organisaties die ondernemers spreken. Op basis van al die input gaan we dit jaar aan de slag.” Voor meer info zie de artikelen onder ‘Opening Martien Louwers’.

Expert – hoe werkt schuldhulp voor ondernemers?

Silke Eitink, schuldhulpverlening ROZ (Regionale Organisatie Zelfstandigen, werkzaam in Twente en de Achterhoek), en Jan Pitstra, team schuldsanering & ondernemers gemeente Zwolle, namen de aanwezigen vanuit hun praktijkervaring in vogelvlucht mee in het schuldhulpverleningstraject. Ze lichtten de verschillende stappen toe die je doorloopt als schuldhulpverlener wanneer een ondernemer met schulden zich meldt. Deze informatie is ook verwerkt in de [werkwijzer Ondernemers en Schulden](#).

Deelnemende gemeenten/organisaties

34 deelnemers, 15 aanwezige gemeenten/organisaties waarvan 13 gemeenten.

Gemeente Arnhem	Gemeente Lochem
Gemeente Apeldoorn	Gemeente Nijkerk
Gemeente Berg en Dal	Gemeente Tilburg
Gemeente Doesburg	Gemeente West Betuwe
Gemeente Doetinchem	Gemeente Zevenaar
Gemeente Ede	Kredietbank Nederland
Gemeente Eindhoven	Over Rood Arnhem
Gemeente Heumen	

■ Bij de werksessie in Arnhem is [een kort filmpje](#) gemaakt met tips van deelnemers.

Ook is er een getekend verslag opgeleverd, zie volgende pagina.

1.3. BIJEENKOMST HILVERSUM – 13 februari 2020

Dagvoorzitter

Roelof Lousma, programmamaker, presentator (o.a. dagelijkse nieuwsprogramma Omroep Fryslân) én ondernemer

Waarom zou je als gemeente schuldhulp aan ondernemers moeten bieden?

Odilia Hafkenscheid, manager Inkomen gemeente Amersfoort: "Er leven vooroordelen over ondernemers. In relatie tot schuldhulp is dat bijvoorbeeld 'de ondernemer lost het zelf wel op'. In onze gemeente kwam een volmondig 'ja' op de vraag of je als gemeente ondernemers met schulden moet helpen. Niet alleen voor de ondernemers, maar ook voor de gemeente zelf. De kosten bij bedrijfsbeëindiging zijn hoog en ook het maatschappelijke belang weegt mee. Ik ben trots op de volgende zaken: de laagdrempelige toegang, het budget voor het op orde brengen van de boekhouding en de snelle dienstverlening tegen lage kosten.

Ervaringsdeskundige – wat doen schulden met je?

De ex-man van Rineke de Wit stond op een dag met vijf vuilniszakken vol bonnetjes bij Rineke voor de deur. "Twee jaar daarvoor was de omzet van onze vier ooit goedlopende cadeauwinkels gaan dalen. Dat verergerde onze relatiecrisis en we gingen uit elkaar. Ik had niet in de gaten hoe slecht het met de winkels ging. Mijn ex-man kon de hoge huur niet meer betalen. En ik was ook hoofdelijk aansprakelijk want we hadden een VOF." In de werkwijzer Ondernemers en Schulden is [het verhaal van Rineke](#) opgenomen.

Voorbeeld gemeente – hoe organiseer je schuldhulp voor ondernemers?

Ralf Timmer, team Zelfstandigenloket Amersfoort, en Geralda Nanninga, Geldloket Amersfoort, deelden de aanpak in Amersfoort. Het [Geldloket](#) is voor hen de financiële sparringpartner, zowel voor particulieren als ondernemers. Het is een fysieke 'winkel' in de stad. Elke ondernemer komt daar eerst op gesprek en zij merken dat dit laagdrempelig werkt. Voor wat betreft de schuldhulpverlening is er een samenwerking tussen de gemeente, het Geldloket en bureau Menzing & Partners.

Expert – hoe werkt schuldhulp voor ondernemers?

Ook in Amersfoort nam Silke Eitink, schuldhulpverlening ROZ, de aanwezigen vanuit haar praktijkervaring in vogelvlucht mee in het schuldhulpverleningstraject. Deze informatie is ook verwerkt in de [werkwijzer Ondernemers en Schulden](#).

Deelnemende gemeenten/organisaties

32 deelnemers, 14 aanwezige gemeenten/organisaties die in totaal 22 gemeenten vertegenwoordigen.

Avres (gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden)	Gemeente Soest
Gemeente Alphen aan den Rijn	IASZ (gemeenten Bloemendaal en Heemstede)
Gemeente Amersfoort	IDH Schuldhulp (gemeenten Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg)
Gemeente Bunschoten	Kredietbank Nederland
Gemeente Delft	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Gemeente Hilversum	OVER-gemeenten (gemeenten Oostzaan en Wormerland)
Gemeente Noardeast-Fryslân	Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug (gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Zeist)

1.4. BIJEENKOMST ZWOLLE – 2 maart 2020

Dagvoorzitter

Bert Otten, senior-adviseur RadarAdvies en oud-wethouder gemeente Hengelo (betrokken bij Bbz en schuldhulpverlening)

Waarom zou je als gemeente schuldhulp aan ondernemers moeten bieden?

Klaas Sloots, wethouder gemeente Zwolle: "Als gemeente moet je zelf iets doen. Ondernemers zijn niet de types die makkelijk de weg weten te vinden naar hulp. Als gemeente moet je op zoek gaan naar die ondernemers die jou nodig hebben, je moet benaderbaar zijn. Gemeenten zijn altijd welkom in Zwolle om te zien hoe wij dat doen, wij zijn daar trots op!"

Ervaringsdeskundige – wat doen schulden met je?

Gerard van der Veen (KeBaMo – kachel informatie centrum): "Iedereen heeft wel een schuld, maar het wordt pas lastig als je die schuld niet meer kunt betalen. Je kunt door allerlei situaties in de problemen komen. Bij mij is in crisistijd een opdrachtgever omgevallen. Ik kwam bij bijzonder beheer terecht. Dat vond ik wel een rare gewaarwording, je beslist niet meer zelf. Dat past niet bij een ondernemer. Ik wilde vrienden en relaties niet betrekken bij mijn schulden, dus ging ik op zoek naar externe hulp. Maar waar moest ik naartoe? De bank wilde niet meer helpen. Via de bewindvoerder ben ik bij Bureau Zelfstandigen Fryslân terechtgekomen. Ik vond het wel een moeilijk proces, het schuldhulpverleningstraject. Schaamte had ik niet. Je hebt als ondernemer niet alle omgevingsfactoren in de hand, het kan je overkomen. Ik wijs andere ondernemers hier ook echt op. Het is belangrijk om te erkennen dat je schulden hebt. Ik had graag eerder willen weten welke hulp er mogelijk is en zou gemeenten willen adviseren om dit bijvoorbeeld ook bij bewindvoerders, banken en andere instanties die contact hebben met ondernemers kenbaar te maken."

Voorbeeld gemeente – hoe organiseer je schuldhulp voor ondernemers?

Ron van Amen, sectiehoofd Inkomensondersteuning, legt uit hoe de schuldhulp voor ondernemers georganiseerd is in Zwolle. In de werkwijzer Ondernemers en Schulden is [het voorbeeld van Zwolle](#) opgenomen. Wethouder, afdelingshoofd en team schuldsanering & ondernemers vertellen hierover.

Expert – hoe werkt schuldhulp voor ondernemers?

Ook in Zwolle namen Silke Eitink, schuldhulpverlening ROZ, en Jan Pitstra, team schuldsanering & ondernemers gemeente Zwolle, de aanwezigen vanuit hun praktijkervaring in vogelvlucht mee in het schuldhulpverleningstraject. Deze informatie is ook verwerkt in de [werkwijzer Ondernemers en Schulden](#).

Deelnemende gemeenten/organisaties

54 deelnemers, 29 aanwezige gemeenten/organisaties die in totaal 72 gemeenten vertegenwoordigen.

Budget Adviesbureau Deventer	Gemeente Raalte
Bureau Zelfstandigen Fryslân (17 gemeenten in Friesland)	Gemeente Staphorst
BWRI (gemeente Midden-Groningen)	Gemeente Tilburg
De GKB (gemeente Hoogeveen)	Gemeente Twenterand
Gemeente Achtkarspelen	Gemeente Voorst
Gemeente Amsterdam	Gemeente Weststellingwerf
Gemeente De Fryske Marren	GKB Midden-Groningen
Gemeente Deventer	GROS gemeente Deventer
Gemeente Emmen	Interon BV (gemeenten Pekela en Veendam)
Gemeente Groningen	Kredietbank Nederland
Gemeente Hardenberg	Loket Geldzaken (gemeente Hoogeveen)
Gemeente Heerenveen	Platform Financiële Redzaamheid
Gemeente Kampen	Regionaal Bureau Zelfstandigen Rotterdam (28 gemeenten in regio Rotterdam)
Gemeente Leeuwarden	Sociale Dienst Drechtsteden (gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zijndrecht)
Gemeente Midden-Drenthe	

1.5. (ONLINE) BIJEENKOMST TILBURG – 4 november 2020

Dagvoorzitter

Bert Otten, senior-adviseur RadarAdvies en oud-wethouder gemeente Hengelo (betrokken bij Bbz en schuldhulpverlening)

Waarom zou je als gemeente schuldhulp aan ondernemers moeten bieden

Wethouder Esmah Lahlah benadrukte het belang van schuldhulp voor ondernemers [via een videoboodschap](#). In de werkwijzer Ondernemers en schulden deelt ze [haar visie](#).

Ervaringsdeskundige – wat doen schulden met je?

Kom uit je schuld! Dat is wat Boris Wielinga deed, en daar praat hij open en eerlijk over. Na een succesvolle carrière als DJ die hij combineerde met een full time baan, kocht hij in 2012 zijn droom: een eigen cafetaria. "Ik stak al mijn spaargeld erin en leende bij om de zaak meteen goed neer te zetten. In het begin liep het goed, maar er ging nog wel meer uit dan er binnen kwam. Bovendien kreeg ik privéproblemen. Op een gegeven moment had ik 150.000 euro schuld en werd het allemaal teveel. Eind 2014 ben ik ingestort." Boris krabbelde zelf op, zocht contact met zijn schuldeisers en gebruikte de ontslagvergoeding van zijn werkgever om hen af te lossen. Begin 2018 was hij schuldenvrij. Maar wel gefrustreerd vanwege het feit dat hij als ondernemer zo aan zijn lot was overgelaten. Nu helpt hij ondernemers met financiële problemen, onder andere als vestigingsmanager van Over Rood Arnhem en door zijn verhaal te vertellen. "Ondernemer, je hoeft je niet te schamen als het mis gaat en jouw bedrijf in de financiële problemen raakt. Je staat er niet alleen voor! Meld je om vijf vóór twaalf als je problemen hebt en niet om kwart óver twaalf, zoals de meesten nu doen. Hoe eerder je maatregelen kunt nemen om de neergang om te buigen, hoe beter!", aldus Boris. Op de website van Over Rood Arnhem vind je het uitgebreide [verhaal van Boris](#).

Voorbeeld gemeente – hoe organiseer je schuldhulp voor ondernemers en hoe werkt het?

Roy Wong en Djarana Riboch van team Schuldhulpverlening gemeente Tilburg deelden de Tilburgse aanpak voor ondernemers met schulden en hoe schuldhulp werkt. In de werkwijzer Ondernemers en Schulden is het [voorbeeld van Tilburg](#) opgenomen. Wethouder, manager schuldhulpverlening en schuldhulpverlener vertellen hierover.

Algemene informatie over hoe schuldhulpverlening werkt is ook verwerkt in de [werkwijzer Ondernemers en Schulden](#).

Deelnemende gemeenten/organisaties

52 deelnemers, 20 aanwezige gemeenten/organisaties die in totaal 36 gemeenten vertegenwoordigen.

ABG gemeenten (gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Gilze en Rijen)	Gemeente Midden-Delfland
BAR-organisatie (gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk)	Gemeente Oisterwijk
Gemeente Alblasterdam	Gemeente Peel en Maas
Gemeente Breda	Gemeente Sittard-Geleen
Gemeente Dongen	Gemeente Zundert
Gemeente Eindhoven	GR de Bevelanden (gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal)
Gemeente Hellevoetsluis	Halte Werk (gemeenten Alkmaar, Heerhugowaard, en Langedijk)
Gemeente Hilvarenbeek	Kredietbank Limburg (gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht en Sittard-Geleen)
Gemeente Loon op Zand	Mijn Gemeente Dichtbij (gemeenten Boxtel en Sint Michielsgestel)
Gemeente Meierijstad	Wegwijs+ Vucht

1.6. DE BELANGRIJKSTE LESSEN

De belangrijkste lessen voor gemeenten naar aanleiding van de bijeenkomsten:

- **Bbz is een gereedschap.** Dit is één van de mogelijkheden voor ondernemers en kan voor een aantal ondernemers prima uitkomst bieden, maar voor een aantal ondernemers ook niet. Die hebben ander gereedschap nodig. Zorg er als gemeente voor dat je gereedschapskoffer vol genoeg is om alle ondernemers met schulden te kunnen helpen.
- Het is dan wel belangrijk dat **de ondernemer kennis heeft van die tools/mogelijkheden**. De onbekendheid is enorm. Wat te doen? Samenwerken en verbinden! Met zoveel mogelijk partijen en organisaties rondom de ondernemer. Breng de mogelijkheden daar onder de aandacht, bijvoorbeeld bij ondernemersverenigingen en netwerken.
- Zorg ervoor dat men **binnen de gemeente ook op de hoogte is van de hulp** voor ondernemers met schulden. De particuliere schuldhulpverlening zegt nog te vaak 'stop eerst met je bedrijf, daarna kunnen we je helpen'. De samenwerking tussen afdelingen Sociaal/Werk & Inkomen en Economische Zaken is erg belangrijk.
- Voor ondernemers is het een **enorme drempel om hulp te zoeken**. Als de ondernemer dat doet, doet hij dat ook maar één keer. Wordt hij niet goed geholpen? Dan komt hij niet meer terug, dan heeft hij er geen goed gevoel bij. Dus investeer in kennis, zodat je de ondernemer zo goed mogelijk kunt helpen. En ga het gesprek aan met de ondernemer, heb aandacht voor de mens achter het bedrijf.
- Vaak wordt schuldhulp voor ondernemers als lastig gezien. **Het is anders dan de particuliere schuldhulp**, omdat je er een onderneming bij krijgt, maar niet perse lastig. Je hebt extra kennis en tools nodig.
- **Kijk verder dan alleen de financiële problematiek** bij een ondernemer met schulden. Vaak speelt er meer, ook in privé sfeer. Help daar ook bij, schakel de juiste partijen in.
- **Sluit geen ondernemers uit.** Zorg ervoor dat je schuldhulp toegankelijk maakt voor alle ondernemers (ofwel door zelf uitvoeren of door uitbesteden). Als je alleen het Bbz inzet, ben je niet toegankelijk voor alle ondernemers. Bbz is geen schuldhulpverlening, maar een middel om schulden te saneren.

1.7. INPUT GEMEENTEN UIT GROEPEN

In de drie fysieke bijeenkomsten gingen de gemeenten in groepen in gesprek over een eerste aanzet tot beleid aan de hand van enkele uitgangspunten en wisselden ervaringen uit. Deze input is hier verwerkt.

Wat wil jouw gemeente aan ondernemers met schulden gaan bieden?

- Meer informeren over de mogelijkheden van de Bbz regeling, aan ondernemers maar ook aan de betrokken organisaties bij een ondernemer
- Als er geen recht is op Bbz, dan verwijzen naar organisatie die alsnog SHVO kan bieden (mits bedrijf levensvatbaar)
- Laagdrempelige toegang
- Eén loket
- Budgetcoaching is goed instrument in het kader van vroegsignalering
- Budgetbeheer naast SHVO mogelijk maken: kosten vergoeden door gemeente
- Duidelijk de voorwaarden voor SHVO kunnen benoemen
- Gemeenten moeten kosten voor schuldhulp vergoeden
- Tijdelijk, op vrijwillige basis, beschermingsbewind
- Begrip tonen voor de ondernemer
- Meedenkend, kijken naar mogelijkheden
- Toegankelijkheid vergroten
- Vindplaatsen verbeteren: o.a. ondernemerscafé organiseren
- Doorverwijzing moet beter, bijv spreekuren
- Data delen door Belastingdienst als klant geen OB belastingaangifte doet
- Vroegsignalering

Voor welke doelgroep gaat dit aanbod gelden?

- Niemand uitsluiten, iedereen is welkom
- Uitsluiting alleen BV
- Afhankelijk van gemeente
- Levensvatbaarheid is vereiste

Hoe wil je de schuldhulp voor ondernemers in jouw gemeente organiseren?

- Over Rood en IMK worden veel genoemd als betrokken partijen. Daarnaast de kredietbank en de Plan Groep
- Bbz wordt alleen ingezet bij levensvatbaarheid, niet als tijdelijke oplossing levensonderhoud tijdens onderzoeksfase
- Meeste gemeenten hebben nu extern georganiseerd, enkele gemeenten zijn wel aan het kijken om meer zelf te doen
- Kredietbank kijkt hier ook naar
- Samenwerking: hele keten is van belang, waar kan ondernemer terecht, vindplaats, ook samenwerking met EZ
- De ondernemer moet je rust bieden!

Voor wie zijn de kosten van de schuldhulp voor ondernemers?

- Kosten dienstverlening soms voor de ondernemer, soms voor de gemeente
- Bij Bbz mee in het krediet
- De kosten van een uitkering, re-integratietraject, kwijtschelding gemeentelijke belastingen, bijzondere bijstand komen in eerste instantie voor rekening van de gemeente. Om nog maar te zwijgen over de negatieve effecten voor personeel en werkgelegenheid, persoonlijk leed, kosten vanwege gezondheidsproblemen etc. Uiteindelijk zijn al deze kosten dus voor ons allemaal.

1.8. RESULTATEN

Het doel was minimaal 20 gemeenten per bijeenkomst, oftewel 80 gemeenten in totaal te bereiken met de bijeenkomsten. Zowel wij als Schouders Eronder waren erg tevreden over de opkomst bij de bijeenkomsten.

In totaal hebben

- 172 personen deelgenomen aan de bijeenkomsten, die werkzaam zijn bij
- 78 verschillende organisaties en gemeenten, veelal ook samenwerkingsverbanden van gemeenten, waardoor we in totaal
- 143 gemeenten hebben bereikt met deze bijeenkomsten.

Het doel van minstens 80 gemeenten bereiken hebben we dus ruimschoots gehaald.

2. LEERPAKKET – werkwijzer

Om gemeenten te helpen invulling te geven aan hun wettelijke taak om schuldhulpverlening te bieden aan ondernemers met schulden, zijn we aan de slag gegaan met een leerpakket. Dit heeft geresulteerd in een werkwijzer die samen met Schouders Eronder, Divosa, VNG en NVVK is opgesteld.

2.1. PLAN VAN AANPAK

Doelstelling

Aan de hand van het samen te stellen Leerpakket (werkwijzer) is het voor een gemeente mogelijk om beleid of richtlijnen op te stellen met betrekking tot schuldhulpverlening aan ondernemers.

Gewenste inhoud Leerpakket (werkwijzer)

- Achtergrond/problematiek/cijfers rondom schuldhulp:
 - Notitie PPO, artikelen over het belang van schuldhulp voor ondernemers, etc.
 - Links voor cijfers (o.a. waarstaatjegemeente.nl, kvkregiodata.nl)
 - Schadelastbeperking (financiële consequenties van geen hulp)
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
- Beleidskeuzes (op basis van best practices)
- Hoe werkt schuldhulp voor ondernemers?
- Tips inzake preventie en vroeg-signalering
- Werkwijzer Divosa 'dienstverlening voor zelfstandigen met schulden' en publicatie VNG 'Ondernemers in financiële problemen – de gemeente kan helpen':

Roadmap

1. PPO verzamelt de gewenste inhoud van het Leerpakket (werkwijzer) en actualiseert de informatie indien nodig. Hiermee ontstaat een concept Leerpakket (werkwijzer).
2. Dit pakket wordt vervolgens ter toetsing voorgelegd aan:
 - a. Een aantal gemeenten
 - b. Divosa
 - c. NVVK
3. Op basis van deze toetsing wordt het Leerpakket (werkwijzer) definitief gemaakt.
4. PPO zoekt samen met Schouders Eronder naar een plaats waar dit Leerpakket (werkwijzer) het beste kan worden gepubliceerd.
5. Gemeenten worden geïnformeerd over het bestaan van dit Leerpakket (werkwijzer) en geattendeerd op de mogelijkheid tot ondersteuning.

Tijdslijn

1. Concept gereed : begin oktober 2020
2. Toetsing : oktober 2020
3. Definitief : november 2020
4. Plaatsing : november 2020
5. Communicatie : november 2020

2.2. DE WERKWIJZER

De werkwijzer biedt tips en inzichten aan gemeenten om samen met partners een effectieve dienstverlening voor ondernemers met schulden in te richten. En om aandacht te besteden aan preventie.

De werkwijzer gaat over schuldhulp buiten het Bbz

De werkwijzer belicht de dienstverlening aan alle ondernemers met schulden: mensen die in hun inkomen voorzien met een eigen bedrijf of zelfstandig beroep. Dus niet alleen aan de beginnende en gevestigde ondernemers die aan alle voorwaarden van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) voldoen. Schuldhulpverlening aan ondernemers gaat nadrukkelijk verder dan de uitvoering van het Bbz als gemeentelijke taak.

De werkwijzer is bedoeld voor professionals en leidinggevenden

Deze werkwijzer is vooral interessant voor gemeenten die nog geen schuldhulp aan ondernemers bieden en willen weten hoe ze die kunnen opzetten. Maar ook gemeenten die hun dienstverlening voor ondernemers met schulden willen verbeteren vinden daarvoor handvatten. De informatie in deze werkwijzer is gericht op directie en management, beleidsmedewerkers en uitvoerende medewerkers.

De werkwijzer heeft een plek gekregen op de website van Schouders Eronder:

Bekijk hier
**Werkwijzer Ondernemers en
schulden**

3. INZET EXPERTISE BIJ GEMEENTEN – adviesgesprekken

Naar aanleiding van de bijeenkomsten (zie onder 1.) konden gemeenten een adviesgesprek bij PPO aanvragen, om verder in gesprek te gaan met een expert over het organiseren van schuldhulpverlening binnen hun gemeente. Bijvoorbeeld over welke stappen al waren gezet en waar de gemeente nog advies bij kon gebruiken. Of over specifieke vragen rondom beleid of financiën.

3.1. WERVING

Alle gemeenten die hebben deelgenomen aan één van de bijeenkomsten hebben meerdere keren de mogelijkheid gehad om zich aan te melden voor een adviesgesprek. Gemeenten zijn zowel via terugblikken van de bijeenkomsten als persoonlijk gewezen op deze mogelijkheid. Ook Schouders Eronder heeft geholpen in de werving.

3.2. LIJST ADVIESGESPREKKEN

Zie aparte bijlage in Excel met een lijst van de adviesgesprekken.

3.3. RESULTATEN

Het doel was om minstens 16 gemeenten (minimaal 20% van de aanwezige gemeenten bij de bijeenkomsten) te spreken. In eerste instantie was het ook de bedoeling om de gemeenten te bezoeken, maar vanwege de coronamaatregelen hebben deze gesprekken online plaatsgevonden.

In totaal hebben we

- 15 gesprekken gevoerd en daarmee
- 48 gemeenten bereikt (er zijn namelijk gesprekken gevoerd met samenwerkingsverbanden van meerdere gemeenten en gesprekken met meerdere gemeenten tegelijk)

We hebben het doel van minstens 16 gemeenten dus ruim gehaald, evenals de 20% van de aanwezige gemeenten (20% van de 143 bereikte gemeenten met de bijeenkomsten is 29 gemeenten).